

Posturile de mai multe zile (de durata) din cursul anului bisericesc ortodox

In colaborare cu George Ionut MUSAT
Monday, 20 October 2008

Acestea sunt in numar de patru; ele stau in legatura cu sarbatorile mari din cele patru anotimpuri ale anului, si anume :

- a) Postul Nasterii Domnului (postul de iarna),
- b) Postul Pastilor sau Paresimile (postul de primavara),
- c) Postul Sfintilor Apostoli (postul de vara),
- d) Postul Adormirii Maicii Domnului (postul de toamna).

a) Postul Nasterii Domnului (al Craciunului) a fost randuit de BiÅ-serica pentru a pregati pe credinciosi spre cuviincioasa intimpinare si serbare a marelui praznic al nasterii cu trup a Mantuitorului. El aduce aminte crestinilor de patriarhii si dreptii din Vechiul Testament, care au petrecut timp indelungat in post si rugaciune, in asteptarea si nadejÅ-dea venirii lui Mesia - Izbavitorul.

Primele mentiuni despre practicarea acestui post provin din secolele IV-V, de la Fericitul Augustin si episcopul Leon cel Mare al Romei.

La inceput unii posteau numai sapÅ-te zile, altii sase saptamani ; unii tineau un post mai aspru, altii unul mai usor. Sinodul local din Constantinopol tinut la anul 1166 (sub patriarhul Luca Chrysoverghi) a uniformizat durata postului Nasterii Domnului in Bisericile Ortodoxe, hotarand ca toti credinciosii sa posteasca timp de 40 de zile, incepand de la 15 noiembrie. Se lasa sec in seara zilei de 14 noiembrie, iar daca aceasta data cade miercurea sau vineÅ-rea, se lasa sec cu o zi mai inainte. Postul dureaza pana in seara zilei de 24 decembrie inclusiv.

Acest post ne aduce aminte si de postul lui Moise de pe Muntele Sinai, cand acesta astepta sa primeasca cuvintele lui DumÅ-nezeu scrise pe lespezile de piatra ale Tablelor Legii.

b) Postul Pastilor, Paresimilor sau Patruzecimea, adica postul dinaÅ-intea Invierii Domnului, este cel mai lung si mai aspru dintre cele paÅ-tru posturi de durata ale Bisericii Ortodoxe ; de aceea in popor e nuÅ-mit, in general, Postul Mare. El a fost randuit de Biserica pentru cuviincioasa pregatire a catehumenilor de odiÅ-nioara, care urmau sa primeasca botezul la Pasti si ca un mijloc de preÅ-gatire sufleteasca a credinciosilor pentru intampinarea cu vrednicie a comemorarii anuale a Patimilor si a Invierii Domnului; totodata ne aduce aminte de postul de patruzeci de zile tinut de Mantuitorul inainte de inceperea activitatii Sale mesianice (Luca IV, 1-2), de unde i s-a dat si denumirea de Paresimi.

In primele trei secole durata si felul postirii nu erau uniforme peste tot. Astfel, dupa marturiile Sfantului Irineu, ale lui Tertulian, ale Sfantului Dionisie al AlexanÅ-driei, unii posteau numai o zi (Vinerea Patimilor), altii doua zile, adica Vineri si Sambata inainte de Pasti, altii trei zile, altii o saptamana, iar altii mai multe zile, chiar pana la sase saptamani inainte de Pasti; la Ierusalim, in sec. IV se postea opt saptamani inainte de Pasti, pe cand in Apus in aceeasi vreme se postea numai patruzeci de zile.

Incepand de la sfarsitul secolului al III-lea inainte, postul cel mare a fost impartit in doua perioade distincte, cu numiri diferite: Postul Paresimilor (Patruzecimii), sau postul prepaschal, care tinea pana la Duminica Floriilor, avand o durata variabila, si Postul Pastilor (postul paschal), care tinea o saptamana, adica din Duminica Floriilor pana la cea a invierii, fiind foarte aspru. Abia in secolul al IV-lea, si anume dupa uniformizarea datei Pastilor, hotarata la Sinodul I ecumenic, Biserica de Rasarit a adoptat definitiv vechea practica, de origine antiohiana, a postului de sapte saptamani, durata pe care o are si astazi, desi deosebirile dintre Bisericile locale asupra duratei si modului postirii au persistat si dupa aceasta data. Dupa disciplina ortodoxa, se lasa sec in seara Duminicii izgonirii lui Adam din rai (a lasatului sec de branza), si postim pana in seara Sambetei din saptamana Patimilor, inclusiv.

Din cele mai vechi timpuri, postul Paresimilor a fost tinut cu multa rigurozitate. Canonul 69 aposÅ-tolic osandea cu caterisirea pe slujitorii Bisericii si cu excomunicarea) pe credinciosii laici care n-ar fi respectat postul de miercuri si de vineri si pe cel al Paresimilor, neadmitand exceptii decat in cazuri de boala.

Pentru a trezi sufletele credinciosilor si a le indemna la cainta si smerenie, Biserica a hotarat, prin canoanele 49 Laodiceea si 52 trulan, ca in timpul Paresimilor sa nu se savarseasca liturghie decat sambata, duminica si sarbatoarea Bunevestiri, iar in celelalte zile ale saptÅçmani (de luni pana vineri inclusiv) sa se savarseasca numai Liturghia DaÅ-rurilor mai inainte sfintite.

Sunt oprite, de asemenea, nuntile si serbarea zilelor onomastice in Paresimi. Odinioara chiar si legile statului bizantin asigurau respectul convenit postului Paresimilor, interzicÅ-nd toate petreÅ-cerile, jocurile si spectacolele din acest timp.

Postul propriu-zis al Paresimilor este precedat de cele trei saptamani introductive de la inceputul perioadei Triodului (incepand cu Duminica Vamesului si a Fariseului), care pregatesc treptat si prevestesc postul mai aspru, care incepe de la lasata secului.

Toate serviciile divine din timpul Paresimilor sunt mai soÅ-bre decat cele din restul anului si indeamna la smerenie, intristare si cainta. Este timpul in care se spovedesc cei mai multi credinciosi, in veÅ-derea impartasirii din ziua Pastilor, conform poruncii a patra a Bisericii.

c) Postul Sfantilor Apostoli (popular - Postul Sanpetrului), care precede sarbatoarea comuna a Sfantilor Apostoli Petru si Pavel (29 iuÅ-nie), este randuit de Biserica in cinstea celor doi verhovnici ai apostoÅ-lilor si in amintirea obiceiului lor de a posti inainte de a intreprinde acte mai importante (Fapte XIII, 2 si XIV, 23). Totodata prin tinerea acestui post se cinstesc darurile Sfantului Duh, care s-au pogorat peste Sfintii Apostoli la Cincizecime si care se revarsa si peste BiÅ-serica, impartasindu-se din ele si credinciosii; de aceea in vechime acest post se numea Postul Cincizecimii.

Se pare ca la inceput postul acesta era tinut numai in cercurile monahale si abia mai tarziu s-a extins si la creÅ-dinciosii din lume.

Spre deosebire de celelalte posturi, care au o durata fixa, postul Sfantilor Apostoli Petru si Pavel are o durata variabila de la an la an, deoarece inceputul lui (fixat aproximativ prin sec. VI) este in functie de data variabila a Pastilor. Postul incepe luni dupa Duminica Tuturor Sfantilor si tine pana in ziua de 29 iunie (inclusiv, daca aceasta sarbatoare cade miercurea sau vinerea, dezlegandu-se in acest caz numai la peste si untdelemn). Durata lui este deci mai lunga sau mai scurta, dupa cum Pastile din anul respectiv a cazut mai devreme sau mai tarziu.

d) Postul Adormirii Maicii Domnului - (popular al Santa-Mariei), care precede praznicului Adormirii Maicii Domnului, este randuit de BiseÅ-rica spre aducerea aminte de virtutile alese ale Sfintei Fecioare si de postul cu care ea insasi, dupa traditie, s-a pregatit pentru trecerea la cele vesnice.

Ca vechime, este cel mai nou dintre cele patru posturi de durata (Postul Nasterii Domnului, Postul Pastilor, Postul Sfantilor Apostoli si Postul Adormirii Maicii Domnului). Originea lui trebuie pusa prin sec. V, cand cultul Maicii DomÅ-nului s-a dezvoltat si cand sarbatoarea AdorÅ-mirii ei a inceput sa primeasca o mai mare importanta. La inceput insa, nici timpul din an, nici durata si nici felul postirii nu erau la fel peste tot ; unii (in partile Antiohiei) posteau o singura zi (6 august), altii mai multe zile (4 la Constantinopol, 8 la Ierusalim) ; unii (in rasarit) posteau in luna august si de aceea postul era numit si postul lui August, altii in septembrie (apusenii, cum fac si astazi), iar altii nu posteau deloc, socoÅ-tind ca sarbatoarea Adormirii este zi de mare bucurie, deoarece Maica Domnului a trecut de la viata pamanteasca la cea cereasca, unde sta in nemijlocita apropiere de Fiul ei iubit. Data si durata posÅ-tului au fost uniformizate in toata Ortodoxia abia in sec. XII, la sinodul local din Constantinopol, tinut la 1166 sub patriarhul ecumenic Luca Crysoverghi, care a hotarat ca postul sa inceapa la 1 august si sa dureze 14 sau 15 zile, pana la sarbatoarea Adormirii (15 august).

Se lasa sec in seara zilei de 31 iulie, iar cand aceasta data cade miercurea sau vinerea, se lasa sec cu o zi mai inainte ; de asemenea, postul se prelungeste si in ziua sarbatorii insesi, daca aceasta cade miercurea sau vinerea, facandu-se dezlegare la untdelemn, peste si vin. Postul Santa-Mariei este mai usor decat Postul Pastilor, dar mai asÅ-pru decat cel al Nasterii Domnului si al Sfantilor Apostoli.

Tipicul cel Mare si invatatura pentru posturi din Ceaslovul Mare prescriu ajunare luna, miercurea si viÅ-nerea, pana la Ceasul IX, cand se consuma mancare uscata ; martea si joia se consuma legume fierte, fara untdelemn, iar sambata si duminica se dezleaga la untdelemn si vin. La 6 august (sarbatoarea Schimbarii la fata), in orice zi ar cadea, se face dezlegare la untdelemn, peste si vin, dar in Pravila Mare se da dezlegare la vin si untdelemn nu numai pentru sambete si duminici, ci si pentru marti si joi. In timpul acestui post se citesc in bisericile manastiresti, zilnic (alternativ), cele doua Paraclise ale Maicii Domnului, din Ceaslov.

La catolici postul Santa-Mariei se reduce la o singura zi : ziua ajunului sarbaÅ-torii (14 august).